

መሠረታዊ የሶሲያሎች ትምህርት

Proudly
brought
to you
by

www.binyamink.wordpress
.com

ለሕዲሪክ መሠረታዊ
የሰው ኃይል ሥልጠና የተዘጋጀ

ታህሣሥ 1978
አዲስ አበባ

መሠረታዊ የሶሲያሊዝም ትምህርት

ለአዲሪክ መሠረታ
የሰው ኃይል ሥልጠና የተዘጋጀ

ታህሣሥ 1978
አዲስ አበባ

	<u>ገ ጸ</u>
1. የዚህ ጽሁፍ ይዘት	1
2. ስለ የሎጂክ ህብረ ተከብ	1
3. 2.1 ስለ የሎጂ ምን ይደነው?	1
2.2 ህብረ ተከብ	3
3. ሲህሉክ ህብረ ተከብ	5
4. የህብረ ተከብ አመጣጥና ዕድገት	8
4.1 የህብረ ተከብ አመጣጥ	8
4.2 የህብረ ተከብ ዕድገት	1.2
4.2.1 የመጀመሪያ ህብረ ተከብ ቡድን /ባንድ/	12
4.2.2 ዲህረ የጋር ልክ ሥርዓት ማህበሮች	14
5. የሶሲየሎጂ ምርመራ ዘዴ	16
6. የሶሲየሎጂ ንድፈ ሃሳብ	18
7. የሶሲየሎጂ ሚና በኢትዮጵያ	19
8. ማጠቃለያ	24
9. የተመሳሳይ ትኩረት ስለሰጠ ጥያቄዎች	24
10. የገርጌ ማስታወሻ	25
11. ዋጋ መጻሕፍት	26

1.

የመጀመሪያው ክፍል የሰብዓዊና ህብረተሰብ ፅንሰ
ሣሳቸው በአጭር ይዘረዘራል። ከዚያ በኋላ የባህልና የህብ
ረተሰብ ፅንሰ ሣሳቸውን ተመሳሳይነትና ልዩነት ይገልጻል።
ከህብረተሰብ እንዲሁ ተሰብስቦ እንዲሁ አይደለም? ስለ ህብረተሰብ
ሳይንሳዊ ዕውቀት ለማከማቸት የተቻለው በምን ዘዴ ነው?
ለነዚህ ጥያቄዎች መልስ አጭር ማብራሪያ ይሰጣል። የቡርዲኖ
የማርክሲስት ሶሲዮሎጂ ልዩነት በዘዴ በንድፈ ሣሳቸውና ተገባ
ራዊነት እኩያ ይተነተናል። በተለይም በአብዮታችን ፍንጻታ
ለሶሻሊስት ከህብረተሰብ ገንባታ መሠረት በመጣሉ ሂደት የሶሲዮ
ሎጂ ሚና ምን እንደሆነ ያብራራል።

2.

2.1

በስ ደሴጂ ኅብረ ተሰብን በፀሐብሰብ ገንጽና ተፈ
መስ ተጋብረ የሚያጠና ሳይንስ ነው። ኅብረ ተሰብን
በሥርዓተ ነቱ እንዲሁም የተለያዩ ማኅበራ ዊ ተቋማት፣
ማኅበራ ዊ ሂደቶችና ጠድኖችን በጠቀሳሳ የኅብረ ተሰብ
እካል ነታቸው ያጠናል።

ኅብረ ተሰብ የተፈጥሮአዊ ታሪካዊ ዐድገት ውጤት ነው። የተለያዩ ክፍሎችም የጠቀሳሳው ኅብረተሰባዊ ሥርዓት አካል ሆነው የሚከሰቱ እንጂ በዘፈቀደ የሚሆኑ ወይንም ተገንጥለው የሚታዩ አይደሉም።

በሰዓሊዊ ዓለማዊ ተጠባቂ ማኅበራዊ ገንጽና
ተገናኝ ሂደቶችን በሰይጣን ዘዴ ማጥናት፣ መተንተን፣
የዕድገታቸውን አቀጣጫ መተንበይና ማኅበራዊ ሂደቶች
በተከከለ ለመፍራት የወደፊት አቀጣጫን ማሳየት ነው።

የብርድ ሲባይንባ ወይም የሰው ጭንቀት አንዳል በማለት
ፍለቀፍና ላይ የተመሰረተ ሲባይንባ ወይም የሰው ጭንቀት አለ ።

ሲይንሲዊ ሰብዬሚ በማሌ ዲያሌክቲካዊና ታሪካዊ ቁጥ
አካልነት ፍልስፍና ላይ የመሰረተና እንዲያውም ከታ
ሪካዊ ቁጥአካልነት ጋር በመሳሰይነት የሚጠራ ነው።
በለዚህ ጉዳይ የሰብዮት ምህር ቴክኖኮፒ የሚከተለውን
ጽፏል።

“በሌ ማህበራዊ ከሰተ የሚኖረንን አመለካከ
ት ከሃሳባዊነት፣ የነበረ ተከባን ተንተናንም ከሊሳይን
ሲዊ የቡርዟ ዘዴ አመለካከትና ለነገሮቹ ገንዘብም ተ
ወጣኛ ታሪካዊ አቀራረብ እንዲኖረን ሲይንሲዊ ሰብዬ
ሚን ታሪካዊ ቁጥአካልነት ብለን እንጠራ ዋለን”
ይላል። /ዲ. ቴክኖኮፒ 1969 ፣ ገጽ 17/

ሲይንሲዊ አመለካከት ነበረ ተከባን በውሀድ
ማህበራዊ አካልነት፣ በታሪካዊ ዕድገትና በተወሰነ
የዕድገት ደረጃው ይገነዘባል።

ነበረ ተከባ ውስብስብ ገንኙነት እንዳለው
ከላይ ተጠቅሷል። ማርክሲዊ ተንተና ከገንኙነቶቹ
ሁሉ የሰዎች የምርት ገንኙነት ወሳኝና የሁሉም መሠረት
እንደሆነ ያስገነዝባል።

ማርክስ እንዳለው ፣

“በጥቅላቸው ማህበራዊ ገንኙነቶቹ ነበረ ተከባ
ማለትም ነበረ ተከባ በአንድ በተወሰነ የታሪክ ዕድገት
ደረጃ የምርት ገንኙነቶቹ ውጤት ነው።” /ማርክስና
ኢንግልስ ስብስብ ሥራዎች ቀጽ አንድ 1962፣ ገጽ 90

ሰብዬሚ የምርት ገንኙነትን፣ የመደበኛ
ገንኙነትና ተገል፣ በለብደኛቸው ስለ ተቋቋሙ ወዘተ...
ያጠናል።

2.2 ሕብረ ተሰብ

ሕብረ ተሰብ የሚለው ፅንሰ ሃሳብ በአንድ በታወቀ ሰለተ ምርት ላይ የተመሰረተ የሰዎችን ልክ ኖሚያዊ፣ ፖለቲካዊ፣ ማኅበራዊና ርዕዮተዓለማዊ ሁኔታ ገንጥነቶችን ያመለክታል።

አንድ ሕብረ ተሰብ ብዙ ገንጥነቶችን ያቀፈ ሲሆን፣ የሕብረ ተሰብን ባህሪና የዕድገት ደረጃ የሚወሰነው ጥላዊ ሀብትን የሚያመርተበት ሥልተምርት ነው ሥልተምርተኛ የምርት ኃይሎችና የምርት ገንጥነትን ያቀፋል። የአንድ ኅብረ ተሰብ ሥልተምርት የሕብረ ተሰቡን ማኅበራዊ፣ ፖለቲካዊ፣ ባህላዊና ርዕዮተ ዓለማዊ ወዘተ... ሕይወቱን ይወስናል።

ባይንባዊ ሰብዓዊ ሰዎች በማህበራዊ የምርት ሂደት የሚኖራቸውን መደባዊ ሥፍራቸውን ያጠናል። ተጻራሪ መደቦች ባሉበት የመደብ ተገል ሕገጋት፣ የአብዮትን አመጣጥ ወዘተ... ይመረምራል።

ሰዎች የጠቀሳላቸው ሕብረ ተሰብና የተለያዩ ዓላማዎች ያሉባቸው የልዩ ልዩ ሕብረ ተሰብ አካል ናቸው። ኢኮኖሚያዊ፣ ፖለቲካዊ፣ ማኅበራዊና ባህላዊ ወዘተ... ዓላማ ያላቸው ሀብረ ተሰብ /ጤናማ/ አሉ።

ለምሳሌ፣ በኢንግላንድ አካባቢ ፤የሠራተኛ ማኅበራት በፖለቲካ ድርጅት ፤ ፓርቲያዎች፣ መንግሥት

አካባቢያዊ ሕብረ ተሰብ - የከተማ፣ የጣና የጦን

ሕብረ ተሰብ ተሉ የማይለዩወጡና ደር ሕዝቦች ይገኛሉ። ደቡባዊ ሕብረ ተሰብ ሲሆኑ ለምሳሌ ፓርቲያዎች፣ መደቦች፣ ብሄር ወይንም ህዝቦች ሲሆኑ ይቻላሉ። ለምሳሌ በአንድ አውቶክስ የሚጓዙ መንገዶች በሕዝባዊ ሰብሰባ የሚገኙ አደማዎች፣ ኅብረ ተሰብና ገንጥነቶች ተጨማሪ ሁኔታ የሚያ

መጣቸው እንደመደብ ያሉ በሰዎች ኅሊና ዊ ፈቃድ ውጭ
የሆኑና በሰዎች የሚደራጁ እንደጋር ቲና የውያ ማህበ
ራት ያሉ ሊሆኑ ይችላሉ።

የሕብረ ተከብ ተገባራት በገለሰቦቹ፣ በሁለት
ሰዎች በቡድን ወይም በተቋማት ይካሄዳሉ። ለምሳሌ
ምን እንደሆነ የማናውቀው አንድ የመጠነኛ ሕዝብ
ሰብሰባን እንመልከት። ይህ የሕዝብ ከዎቹት የቀበሌ
ሰብሰባ ነው? ዐድር ነው? እየከሰመ በመሄድ ላይ
ያለው ማህበር/ሰንበት/ ነው? የገሣ/ክላን/ ድር
ፎት ነው? ለነዚህ ከተለያዩ ሕዝባዊ ማህበራት የተ
ኛው እንደሆነ ከመለከትን ለመለየት እንችላለን
ከላይ እንደገለጸ ነው እነዚህ ሕዝባዊ ማህበራት፣
ምንም እንኳን እያንዳንዱ የራሱ የሆነ አንድ ከሌላው
የሚለየው የወሰነ ስራ ያለው ቢሆንም፣ የደነገጋ
ቸው ሕብረ ተከብ ነው። ስለሆነም ቀበሌ አገር
አፍ የፖለቲካና የቦሲዩ ሊኮኖሚ ድርፎት፣ ዐድር
የመረዳት ማህበር፣ ሰንበት የሃይማኖትና የመረዳት፣
የገሣም እንዲሁ ሁሉን ማህበራት መሆናቸውን ድርጊ
ታቸውን በመመልከት ለማወቅ ይቻላል። ከዚህ በላይ
የጠቀናቸው የሰዎች ኅብረት በተገባር ቢገለጽ ለማ
ሳየት ያህል ነው።

ከዚህ በላይ የጠቀሱት ምሳሌዎች በሁለት
ሰዎች ወይም በከፊል ሕብረ ተከብ የተወሰኑ ናቸው።
ምንም እንኳን እነዚህ የሚከተሉት የኅብረ ተከብ ለጠቃ
ላይ ሥርዓት ቢሆንም፣ ሕብረ ተከብ ሰፊና ለጠቃላይ
ነው። ሕብረ ተከብ አንድ በዚያ ያለ የሕዝብ ከዎቹት
ያለበት ቢያንስ ቢያንስ የሚከተለው ተገባራት ያለው፣
የቤተክብርና የአስተዳደር ሥርዓት ያለው የሊኮኖሚ፣
የማኅበራዊ ቁጥጥር፣ የፖለቲካ፣ የሃይማኖት ወይም
የፍልስፍና ሥርዓቶችና ሂደቶች ያለበት ሆኖ፣ የራሱ

አካባቢ፣ ቋንቋ፣ ባህል ያለው ነው።

ሕብረ ተብብ ከሰው ፍላጎት ውጪ የሆነ በራሱ
ሕገጋት የሚያድግና የሚለወጥ ከሰተ ነው።

3	ንቃት ህሊና
2	ህብረ ተብብ
1	ቲፕሮ

ጻፍቱም በዓለም ያሉት ነገሮች ሁሉ በሰሰተ
ደረጃ ይከፈላሉ። ቲፕሮ / ጭንቅ ዕውነታ/ የዚሁ
ዕውነት ውጤት የሆነው ሕብረ ተብብና እንዲሁም በሰሰ
ተኛ ደረጃ ጻፍቱም የንቃትነት ይገኛል።

3. ባህልና ሕብረ ተብብ

ሰዎች በአንድ ታሪካዊ የዕውነት ደረጃቸው የሚያመርቱ
ተገ ጭንቅ መንፈሳዊ እሴት ወይም ጠቀሜታ ያላቸውን ነገሮች
ያመለከታል። ባህል የሰው ጭንቅ መንፈሳዊ የፈጠራ ሥራ
ሆኖ ሰዎች ከቲፕሮና ከህብረ ተብብ ጋር ባላቸው ገንኙነት
የሚወሰን ነው። ባህል የጻፍቱም ተገባር ውጤት ነው።
በባህል እውነት ምርት እና ሥልጣን ወሰንነት አለው።
በሥልጣን ምርት መለዋወጥ ባህልም ይለዋወጣል። በሌላው ሂደት
ከአሮጌው ባህል አንፃራዊ ሳይለወጡ የሚሸጋገሩ በከፊል የሚ
ለወጡና ወርሰውም ተለወጠው በአካሉ የሚተኩ አሉ። በዚህ
ዓይነት እያንዳንዱ ጻፍቱም ሥርዓት የራሱ የሆነ ባህላዊ
ክምችት ይኖረዋል።

ባህል ከምርት፣ ከፖለቲካ፣ ከመንፈሳዊ ሥራ ጋር ገን
ኙነት ያለው ሰፊ ጻፍቱም ከሰተ እንደሆነ እንገነዘባለን።

ሕገ ወ ስህል ለምሳሌ ምገብ፣ ቤተ፣ ልብስ፣ የኢንፍላኑራ
 ዕቃዎች፣ የገብርና ወጪቸ ወዘተ... የመሳሰሉ ሕገ ወምርተ
 ወጪቸ ናቸው። የመገፈሻዊ ስህል ምሳሌዎች ዕውቀት፣ ሕገ፣
 ፍልስፍና፣ ሃይማኖት፣ ሥነጥበብ፣ ሥነወግጥ፣ ሳይንስ፣ ኪነ
 ጥበብ፣ ሥነጽሁፍና የመሳሰሉ የንቃተ ገሊናና የአካላዊታዊ ኑ
 ለካል ናቸው።

ባህል የግዛተኛ ዋና ዋና ጠባቂዎች አሉ።

ဂျပန်

- በኅብረተሰብ ጋር አብሮ ያደገና እንቅስቃሴው የሚፈጠርበት ደንብ ነው። ማኅበራዊ እንቅስቃሴ ሲያቋርጥ ሥርዓተ እየያዘ በወሃቶች ባህልም ሥርዓተ ለይዝ ቻለ። በሌሊት ባህል በአንድ በኩል የኅብረተሰብ ውጤት ሲሆን በሌላ በኩል የገንባታ ወሃሪያ ነው።
- የባህል ዋና ተገባር፡— ባህል ሰዎች በኅብረተሰብ አባልነታቸው ጭንቀት / ተፈጥሮአዊ / ወንፈሳዊ ፍላጎታቸውን የሚያረክባቸውን ማህበራዊ ለዎዶች የሚፈጥር ነው። ሰዎች እንደሚገኙትም ህያው ፍጡር ይበሉሉ። ገን ተፈጥሮ ያስገኘውን በጥርሳቸውና በሕሳባቸው አድነው በቻ አይበሉም። ሰዎች በኅብረተሰብ ሥርዓተ ማለት በባህል ከታነዱበት ጊዜ ጀምሮ ማንኛውም የሚፈጸሙት ተገባር በባህላዊ ወንገድ ነው። የሚያድኩትና ከወረቀት ሥራስርና ፍራፍራ የሚለቀሙትም ሲሆን በተለመደ ወንገድ ነው። እንዲሁም ወንፈሳዊ ፍላጎታቸውንም በባህላዊ፣ ኪነታዊ፣ ማህበራዊ፣ ሮዕዩተኛ፣ ሳይንሳዊ፣ ወዘተ በህጉ ደርጅታቸውና ዎርታቸው ያረክሉ።
- ባህል የመከማቸትና የመከታተል ጠባይ አለው። ሰው የሰው ፍጡራዊ ቀርጽ ወያዝ ከጀመረ ከሰሰት ሚሊዩን ዘመናት አያንሰም በሌላ በንገምት አሁን የዎና የው የባህል ከዎቸትም የረጅም ዘመናት ውጤት

ነው። ጭለተ ነው። ይህ የባህል ክዳኝ አንድ
 ባይለወጥ እንዳለ እስከሌለንበት ዘመን ድረስ የጭ
 ባይሆን ሊያላቅ ተከታይ ለውጥ እያደረገ ነው።
 ለምሳሌ ባይንሳይ ባህል በቀድሞ መልኩ ጥንቃቄ
 እንደነበር በምርምር ተደርሶበታል። ባይንሳይ
 ባህል በሰፊ ነበት ሀብረ ተሰብ ጥንቃቄ አይሰፍንም
 ምክንያቱም እነዚህ ገን ለገን የማይሄዱ ነገሮች
 ናቸው።

- ማንኛውም ባህላዊ ፅንሰ ሃሳብ በቋንቋ የተገለጠና
 የተጠራራ ስለሆነ ሰዎች ሊያስቡትና የሕብረ ተሰብ
 ሀብት ነው የሚባለው ፅንሰ ሃሳብ ሁሉ በቋንቋ
 አማካይነት ጉልህ ይሆናል።
- ባህል እያንዳንዱ ሰው ተወለደ በአንድ ሀብረ ተሰብ
 ውስጥ በሚያድግበት ወቅት የሚለምደውና የሚማረው
 ነገር ነው። ሰውን ሰው የሚያሰኘው በሀብረ ተ
 ሰቡ አማካይነት ባህሉን ስለለመደ ነው።
- የአንድ ሰው የገለ ባህርይ የሚቀረጸው ከተፈጥሮ
 ከወረሰው ሌላ በሀብረ ተሰቡ ባህል ነው። የተለያዩ
 ሕብረ ተሰቦች የተለያዩ ባህል አሏቸው። ስለሆነም
 የአንዱን ሀብረ ተሰብ አባላት ባህርይ ከሌሎች ሀብ
 ረ ተሰብ አባላት ባህርይ ጋር በናወዳድር ልዩነት
 እናያለን። ለምሳሌ የአንድ ሴት ዌልያዊና የኢጣሊያ
 ተወላጅ ጠባይ በናወዳድር ልዩነት ለማየት እንችላለን።
 ሰው ከተፈጥሮ ጭለተ /ከፍጡረ ዊ/ የሚ
 ያገኘው ባህርይ መጠነኛ ነው። ዋና የሰውን
 ባህርይ የሚቀርጸው ሀብረ ተሰብ በባህሉ መሠረት ነው
- ባህል ባያቋርጥ እንደማንኛውም የተፈጥሮ ከሰተት በ
 አዘጋጫ ለውጥ ሂደት ላይ ያለ ብሉም በምትቀተ
 የዳይነት ለውጥ የሚያሳይ ነገር ነው። ከላይ

የተጠቀሰው ምሳሌ ከጥንቁቅ ወደ ሳይንሳዊ ለውጥ
ክፍፍል ለዚህ ምሳሌ ሊሆን ይቻላል ።

- ባህል ምንም እንኳን በቁጥጭ በሰዎች እንቅስቃሴ
የሚገለጽ ቢሆንም ረቂቅም ነገር ነው ። ረቂቅ
በዓይን ባይታይም በእጅ ባይጓዝም ለህብረተሰብ
የገንዘብነትና መስተጋብር ስርዓት ሆኖ ሲሰራበት
ለመመልከት እንቅስቃሴ ።
- ባህል ሥርዓትና ውህደት ያለው ነገር ነው ። እን
ዲሁም የተጠባበቀ ልምድ ወገን ባይሆን እንወቅ
ያለው በመሆኑ ሰዎች ይህንን ሥርዓት በመከተል
ተገባራቸውን ያከናውናሉ ።
- የዓለም ሕብረተሰቦች ባህሎች ቢመረመሩ እንኩስ
ሌላው ወሰደ ከራሱ ባህል ጋር አቃህዶ እንደሚጠቀሙ
ቆሰተ እንረዳለን ።
- ባህል መደባዊ ባህሪም አለው ። ሕዝብ ሲያድና
ሰባላት ባህል በጋራ ሀብት ላይ የተመሰረተ በ
መሆኑ የሰፊውን ህዝብ ጥቅም ይወክላል፣ ያንዳንዱ
ርዕሰ ጉዳይ ።

4. የህብረተሰብ አመጣጥና ዕድገት

4.1 የህብረተሰብ አመጣጥ

ሰው ቁጥ በቁጥ የሰውን ቀርጽ ያዝ ። በሁለት
እገሮቹ ሄደ ። የፊት እገሮቹ ለእንቅስቃሴ ነፃ በመሆን
እጆች አገኙ ። የሰውም እንግል ዕድገት ከፍተኛ ደረጃ
ደረሰ ። የሰው እንግል እድገት ከፍተኛ ደረጃ መደረስ
ተፈጥሮን በጽንሰ ሃሳብ መገንዘብና ሃሳብንም በምልከት
ማስተላለፍ ነበር ። ይህም ሰው በተለየ ደረጃ ለመኖር
ከሰታሉት ነገሮች አንደኛውና ዋናው አኳኑ የተፈጥሮ ክብር
ነው ። ሰው ከሌላው ፍጡር ለየተ ሆነ ሁኔታ ለመኖር

ከሰገደቁት ነገሮች አንዱ የሚከተለው ነው፡ ከገዛፍ ነቱ ጋር በመጣጣም ደረጃ ጋር ካሉት እንስሶች ጋር ሲወዳደር ሰው ደካማ ስለሆነ ነው። በመሆኑም ሰው በእንስሳዊ ኃይሉ በቻ ከተፈጥሮ የሚያስፈልገውን ሁሉ ከሌሎች እንስሶች በመወዳደር አገኘቱ ለመኖር አልቻለም። ስለዚህ በሰብተ ነገሮች በመጠቀም ግለት በአፆቹ መሣሪያ በመሥራት በእንገልፍ በማሳበራቸው አሠራሩ ከተፈጥሮ የሚያስፈልገውን ግንኙነት ቻለ። ተፈጥሮንም እንዳለ ሳይሆን በመለወጥ ለሱ እንደሚሰማው አድርጎ ተጠቅመዋል። ይህ እርዳታ ከተፈጥሮ ጋር አኳኑና ለየት ያለ ገንኙነት ለመፍጠር አስቻለው።

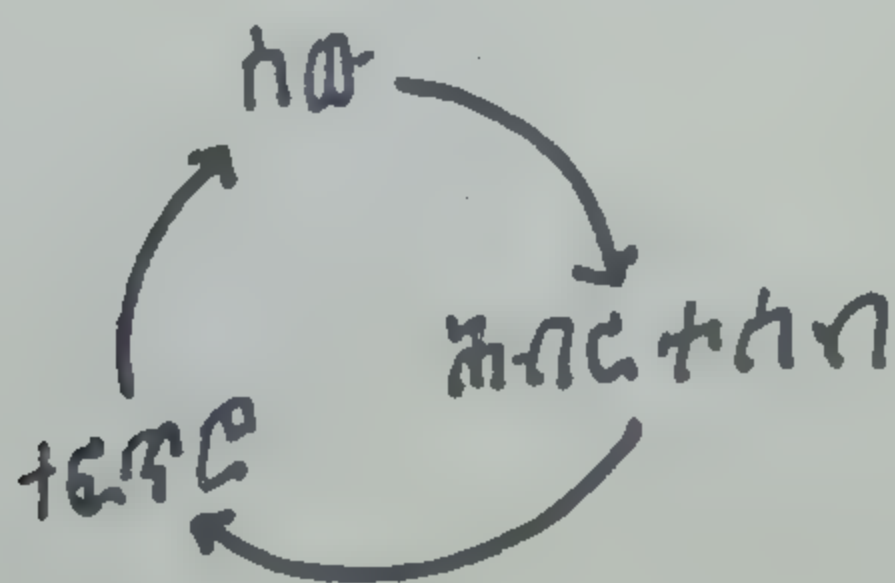
ሰው ባዘጋጀው ድንጋጌዎች መሣሪያ በመሥራት ተፈጥሮን ወዳሰሰና ወቅረጸ የጀመረው በማህበራዊ ሁኔታ ነበር። ሥራ ማህበራዊ የሆነው በሁለት መልኩ ነበር። 1ኛ/ የሚሰራበት መሣሪያና ዘዴ ህብረተሰቡ በፈጠረውና በደነገገው ድንጋጌ ስለነበርና 2ኛው አብዛኛውን ጊዜ በሳብረት መሥራት ስለነበር ነው። በጋራ ለመሥራት ገንጠሎችም ቢሆን ሥርዓተ መፍጠር አስፈላጊ ነበር። ሥራ ከቀላልነት አልፎ እየከበደ ምርተም እየወጣረ በሄደ ቀጥሮ የሳብረተሰቡ ሥርዓተም እንዲሁ ውስብስብ እየሆነ፤ በተለይም ሰው ተፈጥሮ የሰጠውን ብቻ ወስዶ መጠቀም ሳይሆን በመንከባከብና በግራባት በፍተኛ ችሎታ ቢያገኝ ሥርዓተም እንዲሁ ሊሳበር ይችላል።

ስለዚህ የሳብረተሰቡም ለመጣጥ መሠረተ ቀጣዩ መሆኑን ለማየት ይቻላል። ህብረተሰብ የተፈጥሮ ውጤት እንደመሆኑ መጠን ጥቅም ተፈጥሮን ለመጥጣር ነበር። ሳብረተሰብ ለሥራ ለመጥጥ ሁኔታ ፈጠረ። ሰው ከዚህ ደረጃ ላይ ሲደርስ ተፈጥሮን የሚጥጣረው በሥራ ለማካደድ ነው።

ሰው ለመጀመሪያ ጊዜ ሥራ ለመሥራት የተጠቀመበት መሣሪያ የሰራው በአካባቢውካገኛው ድንጋጌ፤ እንዲተና

የእንሰባቸው ቀንድ ነበር ። በዚህ መሣሪያ እንሰባቸን በማድን ሥጋቸውንም በመቀረጥ ሥራሥርና ፍሬፍሬ በመልቀቅ ተመገቡ ። ከፍ ከፍ ያሉት እንሰባቸው ለማድን ያመቸው በነበረበት ነበር ። እንሰባቸን በብዛት በመሆን ወደ ገደል ለካባቢ በመጓጓዣ ወድቀው እንዲሞቱ በማድረግ እንደነበር ታውቋል ። የሰው ማህበራዊ አሠራር በሌላም መንገድ ታይቷል ። የሚሠሩት መሣሪያዎችና የአሠራር ዘዴም በመሣሪያ መንገድ /እስታንባርድ/ መሆኑና አደንዎ በነበረበት ነበረ ። በተለይም በጣም አነስተኛው የህብረተሰብ ጉድን /ባንድ/ን ተመሰርቶ ማህበራዊ ገንጽነት ዳብሮ ቋንቋ ከዓባይ በረበረበች ህብረተሰብ ተስተለመደች ይቻላል ።

ይህ ከሰባቸው በዓይነቱ በቀርጾና በይዘት ልዩ ለሆነ የተፈጥሮ ዕድገት ደረጃ እንደነበር ለመገመት ይቻላል ። ህብረተሰብ ዎንም እንኳን ከተፈጥሮ የተለየ ቢሆንም በተፈጥሮ የተመሠረተ ነው ። ሰውም ለመኖር በተፈጥሮና በህብረተሰብ ይመካል ። ሰው ማህበራዊና ባህላዊ ሥርዓት በመገንባት ተፈጥሮን ለመገራትና ለመቋቋም ቻለ ።

በዕለት

ሰው ህብረተሰብን በመፍጠር ተፈጥሮን እንደሚጎዳው ይቀርጻል ይቀጣጠረዋል ። ሰው ራሱም የተፈጥሮ ጤነኛ ነው ።

ከእንገዳህ ወዲህ ሰው የሚኖረው በፈጠረው ሥርዓት ማህበርና ባህል እየተመራ ሆነ ። ሰዎች የሚያደርጉዋቸው ነገሮች ሁሉ የህብረተሰብ መሠረታዊ ገንጽነት የመርተ ገንጽነት ሆኖ በዚህ ላይ ሌሎች ማህበራዊ ገንጽነቶች ተመሠረቱ ።

ሰው ባህላዊ በሆነ መንገድ ነገሮችን ጥየት ጀመረ ።
 ጥሩና መጥኛ ፣ ጠቃሚና ገዢ፣ ቀንጀና አስቀያሚ የሚገኝ
 ተቃራኒ ህብረተሰብ በደነገገው መንገድ ሆነ ። ህብረተሰቡ
 የተከማቸው ሃሳቦች ገጽቶች፣ ዘዴዎችና ድንጋጌዎች በ
 አጠቃላይ እነዚህ ጽንሰ ሃሳቦች በቋንቋ አማካይነት ከአ
 ገጽ ወደ ሌላው ሰው መተላለፍ በህብረተሰብ አባሎች መካከል
 ረባ በመቀረጻቸው ህብረተሰብ ሊቀሳቀስ ይችላል ።

ህብረተሰብ ዓብሮ አገድ ደረጃ ከደረሰ በኋላ
 ጊዜን ወስዶ የሚጥሩት ነገር ሆነ ። ጥንኛውም የተወለደ
 ህፃን በህብረተሰቡ ሥርዓት መታነስ /ወይንም 'የህብረት
 እንስሳ'⁴ መሆን/ ነበረበት ። የተወለደው ሕፃን ድርጊ
 ተን በመመልከት፣ ጥልቅ ሃሳብም በቋንቋ አማካይነት በመ
 ቀሰም የህብረት ሕግ ሊሠራ ሊችል ። በዚህ አኳኋ
 ህብረተሰብ የሰውን ሁሉን ተፈጻሚነት ሰብዕና ይቀርባል ። ለጥ
 ጠቃላይ ያህል፣ የህብረተሰቡን ፍቅርነት ከዚህ እንደሚከተል
 ተለው በአጭሩ እንገልጻለን፡

— ህብረት ድርጅት⁵ /ሥርዓት/ የገለሰበ ከዎችት ከሚ
 ያከናውነው በላይ ኃይልና ፍቅርነት አለው፡

— ህብረት ሥርዓት አስተማማኝ ነው፡ ገለሰቦች ከህብረ
 ቱ ድርጅት ጥቅምና ደህንነት ስለሚያገኙ የሚረዱ
 ገባቸውን ይፈጽማሉ፡

— ህብረት ሥርዓት ዘላቂ ነው። ሰዎች ተወለደው የ
 ህብረተሰቡ አባል ይሆናሉ። ህብረት ሚና ይጫወታል
 ። በዋናው ሌላው የህብረተሰብ አባልነታቸው ይ
 ፋ ያሉ። ሚናቸውም አካሉ ለተወለዱ ይጫወታል።
 ህብረተሰቡ ሌሎችን አባሎች ከላይ በተጠቀሰው መንገድ
 በየጊዜው እያስገባ ይቀጥላል።

4.2 የህብረ ተሰብ ዕድገት

ህብረ ተሰብ ከ ተሰብ ተ በኋላ እንደሚገኝው የተፈጥሮ ከሰተት እደገ :: ሰው በሥራ ጭናር ከጀመረ በኋላ ለመጀመሪያ ጊዜ የተሰብተው ህብረ ተሰብ የጥንተ የጋር ጭናር ነበረ ተ ሰብ /ባንድ/ ገዛ/ እንደነበር የቀድሞ ታሪክ ምርምርና የኢትዮጵያ / Ethnology / ጥናቶች ያረጋግጣሉ :: የዚህ ዓይነት ህብረ ተሰብ ከአሥር ሺህ ዓመት በፊት በድንጋይ ዘመን በዓለም ሁሉ የነበረና ከዚያም በኋላ በአብዛኛው አህጉራት ኋላ ቁር በነበረት ሕዝቦች ዘንድ እንዳለ ተረጋግጧል :: የዚህን ሕብረ ተሰብ እንዳንድ ገጽታ ለማሳየት እንዋስረዳለን ::

4.2.1 የጥንተ የጋር ጭናር ህብረ ተሰብ በድን /ባንድ/

ይህ ህብረ ተሰብ በህዝብ ብዛት እነሱ ተኛ እንደነበር ገልጽ ነው :: የዚህ ህብረ ተሰብ የምርት ኃይሎች አሳደገው ነበር :: ሰው የተለየ ዕውቀት ስለሌለው ማህበራዊ የሥራ ክፍፍልም አልነበረም :: የነበረው የሥራ ክፍፍል ተፈጥሮአዊ ማለት በዕድሜና በጾታ የተመሰረተ ነበር :: የናው መሣሪያ ከድንጋይ፣ ከእንጨት፣ ከቀንድ የተሰራ ነበር :: በመሪነት አጠቃቀም ተፈጥሮ የለገሰውን ፍራፍሬና ሥራሥር ለቀጥታ ጭናር መብላት እንጂ የምርት ኃይሎች ዕድገት ገና ተፈጥሮን ለመቆጣጠር አላስቻለም :: የምርት ገንጽነት ሁኔታን በገመለከተ፣ የማምረቻ መሣሪያ በቀላሉ የሚገኝና ሁሉም ሰው ሊሰራውና ሊኖረው የሚችል ዓይነት ነበር :: ዓለምም እንደአሁኑ ጊዜ በህዝብ ብዛት አልተጠበቀም ነበር :: ደገፍም ሰዎች በአንድ አካባቢ በመሰፈር መሪነትን በማረስ ወይም ለከበት ገፀሽ አሳዋሉትም :: በሌሊት መሪነት በገላ የሚያዘነበት ምክንያት አልነበረም :: ከፍ ከፍ ያሉ እንስሶችም በጋራ ይታደኑ ስለነበር እነዚህ የተረኩ ነገሮች አብሮ መብላት አስፈላጊ ነበር ::

በተለይም ማህበረሰቡ በአጠቃላይ ሳይቋረጥ ሳይንቀሳቀስ
ሰለሰበረ ማንኛውም ነገር ማከማቸቱ ስለማይመቻ የገለ
ሀብት በታላላቅነት ስለሰበረው :: የምርት ልውውጥ በዓይነትም
ሆነ በገንዘብ ሊኖር አለታለም ::

በዚህ ዓይነት ሀብረተሰብ መደብና መንገድ
አለተቋቋም ነበር :: ታዲያ መንገድ ተመሳሳይ ሀገራት
ዓፍፍ ፖሊስ፣ ወታደር ከሰለሰበረ ይህ ሀብረተሰብ እራሱን
የሚቆጣጠረው እንዴት ነበር? ለዚህ የሚሰጠው አጭር
መልስ የሙያ ልዩነትና የሥራ ክፍፍል ስላለሰበረ ማህበሩ
ራዊ ሥርዓት የሚከበረው በጋራ እንደነበር ይታወቃል ::
እንደ ገለሰብ ከሥርዓት በሚወጣበት ጊዜ የተለያዩ እር
ማት ተከፍተው ሳይገታ በጋራ ወይም ከሀብረተሰቡ በጋራ
እስከመሰረደና መገደለም እርምጃ ይወሰድበት እንደነበር
ይታወቃል :: የፖለቲካና የህግ ሂደት በጣም ያለዓበረ
ቢሆንም በፍራንገር⁶ ደረጃ እንዳለ ይታወቃል ::

በቡድን ደረጃ የነበረ ሕዝብ የጥንቃቄና የሃ
ይማኖት ልዩነት አለነበረው :: ቋንቋና ጠንቋ እንደ
ዓይነት ሙያተኞች ጥቸው :: ሃይማኖትም የተደራጀ አይ
ደለም :: በዚህ ወጪ ሌላ ማህበራዊ ፍልሰታና የለም ::
ማህበራዊ፣ ሃይማኖታዊና ሳይንሳዊ አስተሳሰቦች እንዲ
ከሌላው አይለይም :: እንዲሁም በቡድን ከሌላው በጋራ ጋር
ቋሚ ገንጥነትም አለነበረው ::

እንገዲህ ሀብረተሰብ በዕድሜው ከዘጠና ዘጠኝ
በመቶ በላይ የታሪክ ዘመኑ፣ ማለት ስለተሞላ ሚሊዮን ተክለ
አካባቢ ዘመን ከላይ በተጠቀሰው የዕድገት ደረጃ አሳል
ፏል :: ነገር ገን ቢላፋት 10,000 ዓመታት ውስጥ
የሀብረተሰብ ዕድገት በጣም ተለወጧል :: ስለሆነም
እራሱ ሥርዓት ማህበሮች በዚህ ጊዜ ነው የተከሰተ ::

4.2.2 ይህረ የጋር ዩኒ ሥርዓተ ማህበሮች?

በዚህ 10,000 እና 8,000 መካከል ባለው ጊዜ ሰው ተፈጥሮአዊ መቆጣጠር ከፍተኛ እርምጃ ወሰደ ። ይኸውም በጤካ ውስጥ የሚገኙትን አዘርዕትና እንሰሶችን በማራባት በእርሻና በከብቱርቢ መጠቀም ነበር ። በዘላን ነት መንከራተቱን ተቶ ሰው ገጆና የቤት ቁጥጥ ሰርቶ በአንድ አካባቢ መኖር ጀመረ ። የገሉ ንብረት የተሰጠ 44 በመሄዱ በሰው ጉልበት ኃይል መጠቀም ተጀመረ ። በጥቅሉ ይህ የዕድገት ደረጃ ሰው ተፈጥሮን በቁጥጥሩ ስር ለማዋል ከወሰዳቸው ከፍተኛ እርምጃዎች ሁለተኛው ነበር ። ስለሆነም ከዚህ በኋላ ለውጥ አዘጋጫ አልሆነም ። የዚህ 6,000 ዓመት አካባቢ የዳበረ የባሪያ አሳዳሪ ሥርዓተ ማህበር እንደተመሰረተ የታወቀ ነው ። ከጥንት የጋር ዩኒ ንብረተኝነት ወደ ባሪያ አሳዳሪ ህብረተኝነት ለመሸጋገር መክንያት ከሆኑት ዋና ዋና ዎች የገሉ ንብረት መፈጠር፣ በሌሎች ሰዎች ጉልበት መጠቀምና የእርሻ መርታሣነት ናቸው ። በዚህም የብረት መሣሪያዎችን ለመጠቀም መቻል ሚና ተጫውቷል ። የእርሻ መርታሣነት አስተዋጽኦ በሌሎች ሥራዎች፣ ለመሳሌት በቱ ክፍሎችና ፖለቲካ ሥራ ለተሰማሩት መግባ ለማሰገኘት የገዢ መደብ ለበዝበዛና ለጭቆና መንግሥት፣ ህግ፣ ፖለቲካ፣ እሥር ቤት ወዘተ... አቋቋመ ።

ይህ ሥርዓተ ማህበር በዕድገት አንጻር ሲገመገም ብዙ ነገሮችን አስገኝቷል ። ከእነዚህም የሥራ ክፍፍልና ልዩ መ-ያዎች በተሻለ ታክኖሎጂ፣ የተሻለ ኪነጥበብ፣ በእንግጩም ቢሆን የፍልስፍናና የሳይንስ ንድፈ ሃሳብ፣ ተራንሰፖርት፣ ጽሕፈት፣ የከተማ መቆርቆር ዋና ዋና ዎች ነበሩ ።

ነገር ግን ከዚህ በላይ የተጠቀሱት ። የሥልጣን ጭራዎች⁸.. በብዙሃኑ መሰዋዕትነት ተመርተው እፍኝ ለማይሆኑ የገዢ መደብ አባላት መጠቀሚያ ይሆኑ ነበር ።

ይህ ሥርዓት ማህበር በአስከፊነትና በፀረ ሕዝብነት
ወደር ያልነበረው በመሆኑ ተገርሶ ወደቀ ::

በኋላም የባሪያ አሳዳሪ ሥርዓት ማህበር በውስጥ ቅራኔው ተንኮታኩቶ የምርት መሠረትም ወደ ገጠር በማዘንበል የፊውዳል ሥርዓት እንደተካው እናውቃለን :: በሀገራችንም ፊውዳሊዝም እስከ አብዮታችን ድረስ ከአንድ ሺህ ዓመታት ላላነሰ ጊዜ ተንሰራፍቶ እንደቀየ ይታወቃል ::

በ16ኛው ክፍለ ዘመን በአውሮፓ ከተማዎች ንግድ በመስፋፋትና የምርት ኃይሎችም በማደጋቸው የካፒታሊዝም ሥርዓት ማህበር ተከሰተ :: በኋላም በከሰል ኃይል በመካኒካልና በኤሌክትሪካል ኢነርጂ ዘመናዊ ኢንዱስትሪ ተከፋፋ ተካፒታሊዝም ህብረተሰብ እያደገ እንደመጣ አይተናል ::

ባለንበትም ምዕተ ዓመት በካፒታሊት ማህበራዊ ምርትና በግል ይዘታ ቅራኔ መካረር የተነሳ በተካሄዱ አብዮቶች ብዙ ህብረተሰቦች ወደ ሶሻሊት ሥርዓት እንደተሸጋገሩ እናውቃለን :: የሶሻሊት የዓለም ሥርዓት በሳይንስ፣ በቴክኖሎጂ፣ በሮዕዮተ ዓለምና እንዲሁም ለሰው ልዩ ባሰገኘው የተደሳደለ ኑሮ ኃያልነትና ተቀባይነት እየገለጸ መጥቷል :: ይህም ለማይቀረው ለሠራተኛ መደብ ዓለምአቀፋዊ ድልና ለሶሻሊዝምና ኮሚውኒዝም እውንነት አለገታና ማረጋገጫ ነው ::

ሳይንሳዊ ሶሲዮሎጂ የህብረተሰብን ዕድገት የሚመለከተው በማርክስ ኤንግልስና ሌኒን በነደፉት ንድፈ ሃሳብ መሠረት ነው :: የምርት ኃይሎች ሰደጉ ቁጥረ ህብረተሰብ እንደሚያድግ አይተናል :: ህብረተሰብ ሲጀምር ጥቂት በዎች ከሚኖሩበት ጦድ ሺህ ሚሊዮን ህዝብ ወደ ሚኖርበት ብሄር ተሸጋገሮ ከዚያም በዓለም አቀፋዊው ወዛረድረድነት የሁሉም ህዝቦች እንድት ወደሚረጋገጥበት

አየሄድን ነው። ጥንቅታዊ ከሆነ አመለካከት በሳይንስ ሳይንስ ግንዛቤ ተፈጥሮን ማለት ህብረተሰብን ጭምር ወደ መቆጣጠር ተሸጋግረናል።

5. የሰራዊቶች ምርምር ዘዴ

በሰው ልዩ ታሪክ ውስጥ በቀርብ ጊዜ ሥራ ላይ የዋለው የሳይንሳዊ የምርምር ዘዴ ዋና ዓላማው ተፈጥሮን ብቻ ሳይሆን፣ ሰው አራሱን፣ ህብረተሰቡን፣ ሃሳቡንም ጭምር ሳይንሳዊ በሆነ መንገድ በመመልከት በተክክለኛ ግንዛቤ ህይወቱን ለመምራት እንዲችል ነው። ሰው ይህንን ተግባራዊ ለማድረግ ረዘም ያለ ጊዜ ይፈጅታል። አሁንም ቢሆን ይህ ዓላማ ሙሉ በሙሉ አልተሳካም ህብረተሰቡን እንደሚገኝው የተፈጥሮ ክፍል ቀጥሮ በሳይንሳዊ መንገድ በመመልከት ከሚያገኙት ዋና ዋና ነገሮች ለምሳሌ የገዢ መደቦች ጥቅምና በዚህም ላይ የተመሠረተው የርዕዩት ዓለም ተጽዕኖ ዋናውና ዓይነተኛ ሆኖ እናገኘዋለን። ለዚህም ነው በዘመናችን የማርክስና የሌኒን የሰራዊቶች ጥያቄ ሃሳቦች ከፍተኛ ሳይንሳዊነታቸውን ለማዳከም ብዙ የካፒታሊስት አገር ምሁራን በቀንጽል ወይም በቸላ ሳይነት የሚያቀርቡዋቸው።

የህብረተሰብ የምርምር ዘዴ ምን ዓጽነት ጠባይና ችግሮች አሉት? በአንድ ወገን ያሉት ምሁራን ህብረተሰብን እንደሚገኝው የተፈጥሮ ክስተት በሳይንሳዊ ዘዴ አጥንቶ የአካሉቹንም ውህደትና እንቅስቃሴም ህግጋቶች ለይቶ ለማወቅ እንደሚቻልና ህብረተሰቡም እንደሚገኝው ተፈጥሮ በዓያሌክቲካዊ ህግ የሚገዛ ነው ሲል፣ በሌላ ወገን ያሉት ደግሞ ሰው ህብረተሰብን መርምሮ ሙሉ በሙሉ ለማወቅ እንደማይቻልና እስከአሁንም የተደረጉት ጥናቶች ምንም ያህል ስለህብረተሰብ በቂ ዕውቀት እንዳላሰገኙለት ያምናሉ። ሰው ስለሚሰጠው ዓይነት ግንዛቤው አነስተኛ ነው ይላሉ። የጦርዟው ህብረተሰብ ከዓበረ በኋላ ለተመራማሪዎች በጣም መጠነኛ ነጻነት በመስጠት የሰራዊቶች ጥናት አንድ ደረጃ ደርሶ ቀሟል። ነገር ግን አሁንም የመደብ ተጽዕኖ በመኖሩ በጦርዟ ህብረተሰብ የሰራዊቶች ምርምር ፍጹም ሳይንሳዊ ሊሆን አልቻለም። የጦርዟው ሰራዊቶች በቦታና በጊዜ ወይም በህብረተሰብ ተቋም ውስጥ የሆኑ

ሀገሩን አሉት ። እንደሚባሉት ሌሊትን ጠቀሳሳ የህብረት ሰብን እድገት ሀገጋት ለማግኘት አለቻለም ።

የሶሲዬሎች ምርመር መሣሪያ እንዴት ዓይነት ነው? እያንዳንዱ ሳይንስ ዘርፍ የሚመለከትበት መሣሪያ አለው ። የተገነዘበውንም የሚቀርጽበት የሚገምትበት ውጤቱንም የሚያቀርብበት ሥርዓት አለው ። ጂኦሎጂስት የመረትን ሁኔታ ድንጋይንና አፈርን በመመልከት ያጠናል ። አባተሮቹም ከዋክብትን በቲሌስኮፕ እየተመለከተ ያጠናል ። ባዮሎጂስት ሕዋሳትን በማይክሮስኮፕ ያጠናል ። የሶሲዬሎች ብቸኛ መሣሪያ ገን ጽንሰ ሃሳባዊ ነው ። ብዙ የሳይንስ ዘርፍ ምርመር የሚካሄደው ተጨባጭ ነገር በመመልከት ቢሆን ሶሲዬሎች ህብረተሰብን የሚያጠናው የህብረተሰቡን እንቅስቃሴ በመመልከት የድርጊት ውጤትን በመሰብሰብና በመተንተን ነው ። ህብረተሰብን በናጡና መልክ በመውሰድ መጠይቅ በማዘጋጀት ወይም በአጠቃላይ እንቅስቃሴውን ለማጥናት ይቻላል ። የህብረተሰብን እድገት በተለያዩ የታሪክ ሳይንሶች፣ ማለት በፓሌዌንቶሎጂ፣ አርኬዎሎጂ፣ ታሪክ ኢትኖሎጂ ጥናቶች አባረረው መረጃ በወሳኝ ገደል ለመሰብሰብ ይቻላል ። ከርሱ ማርክስና ፍራይድሪክ ኤንግልስም የቀደመ ኪፒታሊስት ህብረተሰብ ዕድገትን ያደራሰቡ ሃሳብ ለማሟላት የቻሉት ከዚህ የመረጃ ምንጮች ነው ።

ማርክሳዊ የምርመር ዘዴ ዳያሌክቲካዊ እንደመሆኑ መጠን የህብረተሰብን ቅርጽና ይዘት፣ ሂደትና ምጥቀት ለመመርመር የሚያስችል የምርመር ዘዴ ነው ። ነብረተሰብንም የምናጠናበት ሥነ ዘዴ ታሪካዊ ቁጥር አካልነት ነው ።

የብርሃኑ ሶሲዬሎች ገን የለውጥ ሀገጋትን አይገነዘቡም፣ ሕብረተሰብንም በአዘጋጫ ለውጥ በመመልከት እስከ ኪፒታሊስት ሥርዓት ማህበር እንደሚደርሰው በዚህም ደረጃ ቀራኔ በማለዘብ እንዴት እንደሚዘልቅ ያጠናል ።

የቦሲዬሎቿ ንድፈ ሃሳብ

ጦርድ ቦሲዬሎቿ በንድፈ ሃሳቡ የሚከተሉት ጠባቂዎች አሉት⁹፡ መካካላት፣ ባዬሎቿካላት፣ ባይኮሎቿካላት፣ ቅብካቤቱና ፍርማሊካ ትክክል ። መካካላት የሚባለው ህብረተሰብን እንደሚገናኝው የተፈጥሮ ክስተት በማየት በመካካላት ህገ የተያያዘና የተዋሃደ ነገር አድርጎ በመውሰድ ሰዎች በህብረተሰብ አባልነታቸው እንደ አቶ በመያያዝ¹⁰ "በአዲሱ" ወይም በመደራረብ "ከሃሳቡ" የተያያዙ ናቸው፤ የሚለው አስተያየት ነው። የባዬሎቿካላት ንድፈ ሃሳብ ፣ ህብረተሰብ ልክ እንደህዝብ /ሴላ/ የሚያድገው የሚለውን ስለሆነ የባዬሎቿካላትና የህብረተሰብ ክስተት ተመሳሳይ ናቸው የሚለው ነው። ልክ እንደባዬሎቿካላት ሴላም የህብረተሰብ ተቋሞች ማለት የቤተሰብ የፖለቲካ፣ ኢኮኖሚ ወዘተ... አስፈላጊ ነው። ከፍጡር ዘንድ አንገል መሪ እንደሆነ በህብረተሰብ ውስጥም ሃሳብ /ማለት ርዕዮተዓለም ፍልስፍና በተመሳሳይ መንገድ መሪ ናቸው። በዚህ ንድፈ ሃሳብ ተፈጥሮ መሸሸል እንዲያለ ውጥ ደረጃ አያሳይም ማለት ነው። ባይኮሎቿካላት ንድፈ ሃሳብ ደገፍ የገለሰባቸው ሰዎችና ጠባይ መንደርደሪያ በማድረግ በማህበራዊ ሥርዓት ይገነባል የሚለው ነው። እዚህ ላይ ሥርዓተ ማህበር የራሱ ህልውና እንዳለው ክስተት ተደርጎ አልተወሰደም። በገል በመነጻ ሰዎችና ጠባይ ተገፋፍተው ማህበራዊ እርምጃ፣ "ሰሸል አክሸን" ይወሰዳል። ስለዚህ በዚህ አስተሳሰብ ሥርዓተ ማህበር እራሱን የቻለ ክስተት ሳይሆን የገለሰባቸው ሰዎችና አስተሳሰብ ደምር ነው ማለት ነው። ቅብካቤቱ ንድፈ ሃሳብ በቀርጽና በውህደት ሳይሆን በይዘት የሚያተኩር ነው። የተለያዩ ማህበራዊ ደረጃዎችን ሰዎችና ሃሳብን ስመሰብሰብና በመለከት የህብረተሰብን ልዩ ልዩ ጠባቂዎች /ፖለቲከኞች/ ለማግኘት ነው። ፍርማሊካ ንድፈ ሃሳብ በጣም ረቂቅ የሆኑ የህብረተሰብ ጠባቂዎች መርዎር ማግኘት ነው። በዚህ በላይ የተጠቀሱት የህብረተሰብ ንድፈ ሃሳቦች ገጃቸው መጠነኛ እርማትና ፖሊሲ ለመቀረጽ ያስችሉ ይሆናል።

ማርክሳዊ ሶሲዬሎኒ ህብረ ተሰብን በአጠቃላይ የሚያንቀሳቅሱት ኃይሎች "ድረ-ደረጃ" ፍርስሶ" በመጨበጥ የህብረ ተሰብን አካላት /ኮንቴንተ/ ውህደት በመፋሰስ፣ የህብረ ተሰብን እንቅስቃሴ በአዘጋጫና በምጥቀት ለውጥ የማጥናት ነው። ማርክሳዊ ሶሲዬሎኒ አጠቃላይ የህብረ ተሰብን እድገት ሀገጋትን አገኝቶ ህብረ ተሰብ ከአንድ ሥርዓተ ማህበር ደረጃ ከፍ ወደአለው ሥርዓተ ማህበር በመሸጋገር ሂደት የሚያጠና ንድፈ ሃሳብ ነው። ማርክሳዊ ሶሲዬሎኒ የህብረ ተሰብን እንቅስቃሴ በአጠቃላይ መገንዘብ ብቻ ሳይሆን በከፊልና በዘርዘር አጥንቶ ህብረ ተሰብ ያለበትን ሁኔታና ቀሪ ነገሮችንም ይፋ ያደርጋል። ከነዚህም አብዛኛው ሂደት ከሚደረግባቸው የሚከተሉት ዋና ዋና ነገሮች ናቸው፡ ጋብቻና ሴተሰብ፣ ወጣት፣ መደቦች፣ ሠራተኛ፣ ገበሬ፣ ከተሜ፣ ዘላን፣ ትምህርት፣ ፖለቲካ፣ ጽሑፍ፣ ሃይማኖት፣ ባህል፣ ሕዝብ፣ ወዘተ...። እነዚህና የመሳሰሉት ማኅበራዊ ክስተቶች የሚጠነቁ በዲያሌክቲካዊ ገንኙነትና በእንቅስቃሴያዊነት ነው።

ማርክሳዊ ሶሲዬሎኒ ተገባራዊ ነው። ንድፈ ሃሳቡ ከተገባር የመነጨ ተሰባሳቢ በተገባር የሚፈተን ነው። ማርክስ ፈላስፋዎች እስከአሁን ዓለምን ሲያጠኑ ነበር፣ ዋናው ቁምነገር ገንዘብ ዓለምን መለወጥ ነው እንዳለው ሁሉ፣ የማርክሳዊ ሶሲዬሎኒ ንድፈ ሃሳብ ዋና ዓላማ የህብረ ተሰብን የዕድገት ሀገጋትን አገኝቶ የህብረ ተሰብን እንቅስቃሴ ለማስረዳት ለመተንበይ ብሎም እንደሚገኘው የተፈጥሮ ክስተት ህብረ ተሰብን ለመቆጣጠር፣ ለማረምና ለመለወጥ ነው።

7. የሶሲዬሎኒ ሚና በኢትዮጵያ

የሶሲዬሎኒን ተገባራዊነት በኢትዮጵያ በምናጤንበት ወቅት ሁለት ነገሮች ይታያሉ፡ አንደኛው በሶሲዬሎኒ አንጻር የኢትዮጵያ ኅብረ ተሰብን እንቅስቃሴ መገምገም ሲሆን፣ ሁለተኛው የሶሲዬሎኒን ተገባራዊነት መገለጽ ነው።

ኢትዮጵያ ባለብዙ ባሕርያትና ማኅበራዊ ህገር ናት። እስከ አብዮት ድረስ ተንሰራፍቶ የቀየው ዋናው ስልተምርት ፊደል ዓላማ ሲሆንም ከፒታሊዝም ያቆመ ቆይታና የቀድሞ ፊደል ቀሪ ተ

ቸው ያልጠፋባት ነበር ።

በኢትዮጵያ ጠረፍ አካባቢ ብዙ ብሄረሰቦች አሉ። እነዚህ በአጅግ ወቅሬታ ቁፍረው ተጓዥ እህል እየዘሩ ወይም ከብት ብቻ እያረቡ የሚኖሩ ዘላኛች እንደሆኑ የታወቀ ነው። ሙሉ በሙሉም ባይሆን እንዳንድ የጥንተ የጋር ጃቭ ህብረተሰብ ጠባይ እንዳላቸው ይታወቃል። ይህም የሚባለው መደብ አልባነት፣ መረት የጋር ጃቭ መሆን፣ የአኒሚስት ሃይማኖቶች መከተል የመሳሰሉት ጠባዮች ለአሉዋቸው ነው።

እንዲሁም በጣም አነስተኛ ይሁን እንጂ በተለይ በፊውጋሎ ስርዓት ወቅት የባሪያ አሳዳሪ ሥርዓት ማህበር ርዕዩት ዓለማዊ ርዝራዝና አስተሳሰቦችም አልጠፉም ነበር።

ነገር ግን መሪው ስርዓት ማህበር የፊውጋሎም ሆኖ ለብዙ ዘመን እንደቆየና ከላይ የተጠቀሱትም ሥርዓት ማህበራትም በወሰኑ በመታቁ የቆዩ እንደነበረ የታወቀ ነው።

ለሮጌው ሥርዓት በአብዮታዊ ተገልጦት በመፈራረስና በዎተኝነት አዲስ ነብረተሰብ እየተገነባ ነው። ነገር ግን በዚህ በሽገገር ወቅት ከአሮጌው ሥርዓት የተወረሱ ጃቂ ሆኑ መንፈሳዊ ቀሪ ተቸ መኖራቸው አይቀርም። አዲሱ ሥርዓት ስር እየሰደደ በሄደ መጠን ተፈጣሪ ያለሆኑ ከአለፈው የተወረሱ ነገሮች ቦታ እየለቀቁ በተፋጠነ ሁኔታ እየጠፉ መሄዳቸው የማይቀር ነው።

እንዲያውም የኢትዮጵያን ህብረተሰብ የምንቃኝበት መንገድ ከብሄረሰቦች አንፃር ነው። ኢትዮጵያ የብዙ ብሄረሰቦች አገር እንደመሆኗ መጠን እነዚህም ብሄረሰቦች የተለያዩ የማኅበራዊና የባህላዊ አሠራሮች እንዳሏቸው የታወቀ ነው። እነዚህ ብሄረሰቦች በታሪካቸው በሰነድ ልቦና፣ በቋንቋ በባህል በሚኖሩበት አካባቢ ለየተ የሚያደርጋቸው ሁኔታዎች አሉ። ይሁን እንጂ ለዩነት እንዳላቸውም ሁሉ አንድነትም አላቸው። በባህል እንዳለው ለዩነቶች ሊኖሩ ይችላሉ። ለምሳሌ የሃይማኖት፣ የክር ሁኔታ ከተሜነትና ገጠራነት፣ ዘላንነት /ወይም ጥንታዊነት/

ዘመናዊነት፣ ዲሞክራሲነት፣ ህብረተሰብነት፣ በዘመናዊነት/ለማንነት/
ሠራተኛነት፣ ሳይንሳዊና ጥንቃቄ አስተሳሰብ የመሳሰሉት።

ስለሆነም አብዮታዊት ኢትዮጵያ በዚህ ሸገገር ወቅት
የተያያዘችው ተገባር እነዚህን ልዩ ልዩ ማህበራዊና ባህላዊ
ገጽታዎች ያሉባቸውን ዜጎቿን በማንቀሳቀስ እንደ ተራማጅና አቅ
ጣጣውን ወደ በሽሊዝም ያደረገ ወጥ ህብረተሰብ ለመፍጠር ነው።
ስለዚህ በተገሉ ሂደት የሚነሱ ቀራ ኔቶችን ለመፍታት አስፈላጊ
ውን ታክቷልና እስተራቱም በመቀየስ ተገባራዊ ለማድረግ በሲዩ-
ሎኒ አስፈላጊ እገዛ የሚያደርግ ሳይንስ ነው።

የሲዩሎኒ ሚና በሸገገሩ ወቅት እንዴት ነው? አብዮት
የኢኮኖሚና የፖለቲካ ለውጥ ብቻ ሳይሆን የማህበራዊ ገንጥነት
የባህልና የአስተሳሰብም ለውጥ ነው። ዋናው ማህበራዊ ገን
ጥነት የምርት ገንጥነት ሆኖ ሳለ ይህ ሲለወጥ በዚህ የመሰረተ
ረተ ማህበራዊ ገንጥነቶችና የንቃት ህሊና ለውጦችን ያስከት
ላል። በተለያዩ የዕድገት ደረጃ ያሉትን የህብረተሰብን
አባላት በበሽሊዝም ንቃተኝነት መቀረጽ ማለት ነው።

እርግጠኛነት ስርዓትና ባህል በበሽሊዝት ሥርዓት ለመለወጥ
የረተ ሲደረግ በዙፍ ዓይነት ቀራ ኔ ይከሰታል። እንዳንድ ጌላ
ቁር ባህሎችና ለማዶች ለአዲሱ ሥርዓት ገንባታ እንቅፋት የሚ
ሆኑት ሁኔታ አለ። ጥቂት ምሳሌዎችን ወስደን እንመልከት።

በሲዩሎኒ ተንተና የአገራችን የሥራ ሁኔታን እንቃኝ።
በበሽሊዝት ህብረተሰብ ሥራ ክብርና መሠረታዊ ነገር ነው።
ነገር ገን በዚህ እንዳር የሥራን መሠረታዊነት የሚያቃሉ የሚ
ያዳከሙ የቀዱ ባህላዊ ሁኔታዎች አሉ። ፍሬድሪክ ኤንግልስ
"ሰውን ሰው ያሰኘው ሥራ ነው" ብሎ እንደተናገረው ሥራ ለሰው
ወሳኝ የህልውና ጉዳይ ነው። ሥራ ለሰው የህይወቱ የደህን
ነትና የዕድገት መሠረት ቢሆንም በብዙ በቀዱ የኢትዮጵያ ባህሎች
ወይም ሁኔታ ተገቢውን ክብራታ አለማግኘትን እንረዳለን። በመ
ሆኑም ሥራ በሚገባ አለመካሄዱ ምርት በጥራትና በስፋት አለመመ
ረት ማለት ነው። ይህ ብቻ አይደለም ምርት አለመመረት ማለት

ሀላውና ማጣት ማለት ነው። ይህም የአንድን ሥርዓት ማህበር
ኋላ ቁር ነትና አድሃሪ ነት ገጽታ ያሳያል። ተራማጅ ሥርዓት
ማህበር መገንባት ማለት የሥራን ሁኔታ ማመቻቸት ማለት ነው።
የሥራን ሁኔታ ስንመረምር ቁጥራዊ ማህበራዊና ሰነድ ሰበና ዊ
ሁኔታዎች አሉ።

በቁጥራዊ መልኩ ሠራተኛው ያለው የሥራ ችሎታና የቲ
ክክሉ መሣሪያው ነው። በዚህ አንጻር ሲታይ አብዛኛው ሕዝ
ባችን የሥራ ችሎታው በሳይንስና በቴክኖሎጂ ያልዳበረ ሲሆን፤
ዘመናዊውና በቁጥራዊ የዳበረው በጣም አነስተኛው ክፍል ነው።
በቀላሉ ጀምረን በናሰረዳ በአነስተኛ የእጅ መሣሪያ መረት
እየቀፈሩ የሚኖሩ በጭራርና በቁጥጭ ቤት የሚሰሩ ብዙ የሥራ
ክፍፍል የማያስፈልገው ነው። የኢትዮጵያ ሕዝብ ከ90% በላይ
በዚህ ደረጃ ነው የሚገኘው ለማለት ይቻላል። በዘመናዊ ማለት
በልዩ ልዩ ቁጥራዊ በመሰለጠንና በሥራ ክፍፍል የሚሰራው በጣም
አነስተኛው ክፍል ነው።

በአገራችን በአብዛኛው ህዝብ ዘንድ የማህበራዊ ሥራ
ክፍፍል የዳበረ አይደለም። ምክንያቱም ልዩ ልዩ እውቀት ስለ
ሌለ ሁሉም ተሳታፊ ሥራ ነው የሚሰራው። ስለሆነም የሰው
ጉልበት ለማብዛት ካልሆነ በስተቀር ለብቻም ለመሥራት ይቻላል።
በሌላ አንጻርም ህብረተሰብ ለሥራ የሚሰጠው ክብር እንዲሁ ብዙ
ኋላ ቁር ነት ይታይበታል። በአብዮት ሂደት ሁኔታው በመሻሻል
ላይ ይገኛል እንጂ ለሰንበት፣ ለበዳሉ፣ ለሙገት የሚውለው ጊዜ
ሲታሰብና እንዲሁም ለምደታዊ ሥራዎች የሚሰጠው ጊዜና ክብር
ሲታይ የሥራ ክፍተት ነቱ ዘቀ ብሎ ይታያል።

በገለበጠ ሰነድ ሰበና ዊ አንጻር ሲታይም እንዲሁ ለሥራ
ያለው ፍቅር ዘቀተኛ ነው። ለምሳሌ በዕደ ጥበብ ሥራ መስክ
የተሰማሩ ሰዎች የተናቁ በሰነድ፣ በገል የሚሰማቸው የበታችነት
ሰሜት ክፍተት ነበር።

በማህበራዊና በባህላዊ አንጻር የሰላላነት ገንባታን የሚ
ፈታተኑ ችግሮች አነስተኛ አይደሉም። ጥቂቶቹን ጨምረን ለመ

ጥቁስ ያህል ፣ ጥንቅላዊና ኢሳይንሳዊ ገንዘቢ፣ የተፈጥሮ
አካባቢ እንክብካቤ ችግሮች፣ የብሄረሰቦች ገንጽነት ጉዳይ፣
የአመጋገብ ባህል፣ የጤና አጠባበቅ አክሎች፣ ወዘተ... ወሰደ
ከላፈው የወረሰናቸው ልማዶች ምን ያህል ለዕድገታችን እንቅፋት
እንደሚሆኑ በሶሲዬሊኒ ለመተንተን ይቻላል ።

ለማጠቃለል ያህል፣ ኢትዮጵያ በማርክሳዊ ሌኒናዊ ንድፈ
ሃሳብና ለመድመሠረት አዲስ ህብረተሰብ የምትገነባ በመሆኗ
ለዚህ ተገባር የሳይንሳዊ ሶሲዬሊኒ አስተዋጽኦ ሰፊና ወሳኝ
ነው። ለአዲሱ ህብረተሰብ ገንባታ የምንቀይሰው የዕድገት
ተለምዶች ሳይንሳዊ ሲሆን ለተገባራዊነት ሁኔታዎችን በተከታሪ
መገንዘብ ያሻል። አጠቃላይ የኢትዮጵያ ኢኮኖሚያዊና ማኅበራዊ
ዕድገት አቅጣጫ በማርክሳዊ ሌኒናዊ የህብረተሰብ ዕድገት ገንዘቢ
የመሰረተ ሲሆን ለተገባራዊነት ዝርዝርና ጥልቅ ዕውቀት ለማ
ገኘት ያለማቋረጥ ምርምር ማድረግ ያስፈልጋል።

በሶሻሊስት ሽግግር ወቅት ሶስት ዓመታት ጥናት ሊያተኩ
ርባቸው የሚገባ ርዕዮተዓለማዊ፣ ማህበራዊና ድርጅታዊ ወዘተ...
ጉዳዮች አሉ። ለማኅበራዊ ለውጥ ማነቅ ሊሆኑ ከሚችሉ ነገሮች
ለምሳሌ፣ የሥራ ፅንሰ ሃሳብ፣ ሳይንሳዊ አስተሳሰብ፣ የእኩልነት
ፅንሰ ሃሳብ፣ የገላዊና የማኅበራዊ እንቅስቃሴ ጉዳይ፣ ብሄረ
ገነትና ወዘአደራዊ ዓለም አቀፋዊነት ትኩረት የሚገባቸው ናቸው።

ሥነ ህብረ ተሰብ ነው። ዋና ዓላማው በአጠቃላይ የህብረ ተሰብን አመጣጥ ዕድገትና እንቅስቃሴን ለማጥናት ነው። ህብረ ተሰብ የተፈጥሮአዊ ታሪካዊ ዕድገት ጤነትና ሰዎች መሠረታዊ ፍላጎታቸውን ለማሟላት ከተፈጥሮና ከራሳቸው ጋር ባደረጉት ገንኙነት የፈጠሩት ነው። ህብረ ተሰብ የሚለው፣ የሚያድግና በዲያሌክቲካዊ ህግ የሚገዛ ነው። ማርክሳዊ ሥነ ህብረ ተሰብ በታሪካዊ ቁጥጥር እንዲሁ ነው። ህብረ ተሰብ ለዚህም ጥናት የሚገኙት ሳይንሳዊ ዕውቀትና መደመደሚያዎች ህብረ ተሰብ ዕድገትና ለውጥ በሚያረገው እንቅስቃሴ አጋዘና ገጻዊ አመለካከት ይሆናሉ። ስለሆነም በአሁኑ ወቅት ኢትዮጵያ በሰውነት እንቅስቃሴ ላይ ስለሆነች ሥነ ህብረ ተሰብ ከሌሎች ማህበራዊ ሳይንሶች ጋር ከፍተኛ የሆነ አስተዋጽኦ እንደሚያደርግ እሙን ነው። የዚህም የኢትዮጵያ ህብረ ተሰብ ከቀዳሚ የተላለፉ ብዙ ልምዶችና ባህሎች ስለአሉት እነዚህን በመርመር ለይተ በማወጣት ጠቃሚና ገጂ ገናቻቸውን ለመረዳት ብለው ለገንባታ ሁኔታዎችን ለማመቻቸት ጥናት ያስፈልጋል።

የትምህርት ክልላዊ ጥያቄዎች

1. ህብረ ተሰብ ምንድን ነው?
2. ሥነ ህብረ ተሰብ ምንድን ነው?
3. ለህብረ ተሰብ አመጣጥ ምክንያት የሆኑትን ነገሮች ጥቁን?
4. ለህብረ ተሰብ ዕድገት እንቅስቃሴ የሆኑት ዋና ዋና ነገሮች ጥቁን?
5. የጦርድና የማርክሳስት ሥነ ህብረ ተሰብ ለዩነት ምንድን ነው?
6. ህብረ ተሰብ ከተፈጥሮ ጋር ያለውን እንዲያስተናግድ ለዩነት አስረዳ?
7. የኢትዮጵያ ህብረ ተሰብ ምን ዓይነት መልክ አለው። የኢትዮጵያን ነባራዊ ማህበራዊና ባህላዊ ሁኔታ ከሸገገረ ወቅት አንጻር ገለጽ?
8. የጥንቃቄና የሳይንሳዊ አስተሳሰብን ለዩነት ገለጽ። እነዚህ በኢትዮጵያ ምን ይዞት አሉቸው?

ገርጌ ማስታወሻ

1. "የማህበራዊ ቁጥጥር" ማለት አጠቃላይ የሆነ የቁጥጥር ሥርዓት ኖሮ ፣ እንደ ገለሰብ ከሥርዓተ ማህበሩ ደንብ ሲወጣ የሚደረግበት ተፅዕኖ ነው። ከአነስተኛ እርምጃ እንደነቀ ፈታ ከመሰሰሉት ጀምሮ የህገ እርምጃን ያጠቃልላል።
2. "ባህላዊ ምርት" ለሰው መንፈስ እርካታ እንደ ኪነት ያሉትን ነገሮች ያጠቃልላል።
3. ጡድን የሚለው ቃል በእንግሊዝኛ "ባንዲ" ለሚለው ቃል የተሰጠ ሲሆን በጣም አናሳ የሆነ የህብረተሰብ ቀርጽና ይዘት ያለው ሆኖ ብዙ ዘመን ከታሪክ በፊት የቆየ ነው።
4. "ማህበራዊ እንስሳ" ሰው በመጀመሪያ ደረጃ እንስሳ ነው። ነገር ግን በቤተሰብና በአካባቢ አማካይነት የህብረተሰብን ባህል በመቀሰም ሰው የማህበራዊው ጠባይ ይወስዳል።
5. "ማህበራዊ ደርጅት" ለእንግሊዝኛው "ሶሻል እርጋኔዝን" የተሰጠ ስረገ ነው።
6. ምንም እንኳን ሙሉ በሙሉ ተርጉሙን ባያስተላልፍም ፍሬ ነገር ለእንግሊዝኛው "ኤሰንስ" ለሚለው ቃል የተሰጠ ነው።
7. ደህረ የጋር ዪ ሥርዓተ ማህበራት አብዮታችን ከፈነዳ ወዲህ በሰፊው የተዘረዘሩ ስለሆነ እዚህ ላይ ማብራራት አሳስፈለገም።
8. "የሰልጣኔ ጮራ" ፈነጠቁ ተብሎ የሚነገርላቸው የጥንት ባሪያ አሳዳሪ ሕብረተሰቦች እንደነገብፀ መስፓታሚያ፣ ሕንድና ቻይና ወዘተ... በፀረ ሕዝብነታቸው ወደር የላቸውም።
9. "መካኒካል" መካኒካዊ፣ "ባዮኬሚካል" ፍጡራዊ፣ "ባይኬሚካል" ስነልቦናዊ ተብለው ተተርጎሞታል።
10. "አድሂዝን" በአጠቃላይ ደምር የሆነ "ኮሂዝን" በመያያዝ ማለት ናቸው።

92.8.8.8.8.8.8.8

Great Soviet Encyclopedia; Vol.24, New York, Macmillan, Inc., 1978 (pp.263-267)

Marx, K. and Frederick Engels; Collected Works, Vol. I, Progress Publishers, 1962.

Amrosov, A., The Social Structure of Soviet Society, Moscow, Progress Publishers, 1978.

Chesnokov, D., Historical Materialism, Moscow, Progress Publishers, 1969.

Faris, Robert E.L. Handbook of Modern Sociology, Chicago: Pand McNally and Company, 1964.

Henry, Lefebur. The Sociology of Marx mitaoe Books, 1968.

Marx, Karl, Selected Writings in Sociology and Social Philosophy, Penguin Books, 1974.

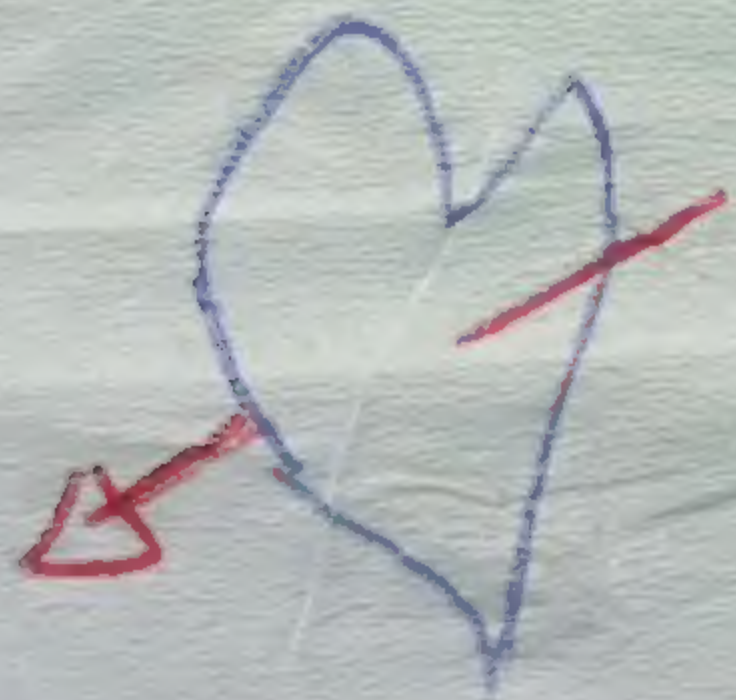
Obrien, Robert, Readings in General Sociology, Poston: Muflin Company, 1964.

Moskovic, U., Sociology, (Unpublished Manuscripts), 1982.

Morsley, Peter, Introducing Sociology, Penguin Books, 1974.

Proudly
brought
to you
by

www.binyaminhk.wordpress
.com

በተ. ሙ. ማ. ማ. ድርጅት ታተሙ ፡

Proudly
brought
to you
by

www.binyamhk.wordpress
.com

